

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek,
Zápolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Nagybecskerek, 1907.

XXXVI. évfolyam. 136. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre — — — — 24 kor.
Félévre — — — — 12 :
Negyedévre — — — — 6 :
Egy hónapra — — — — 2 :
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodákban

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor

Hétfő, június 17.

Népgondozó feladatok.

— június 17.

Nem elégséges rámutatni a kivándorlás okozta pusztulásra, hanem fel kell kutatni e népmozgalom okait és meg kell jelölni a baj gyógyításának a módszerét is. Csak így lehet remélnünk, hogy a magyar társadalom végre tudomást szerez a nemzeti életünket fenyegető veszedelemtől és minden erejével azon lesz, hogy a végső elvérzéstől megmentse fajunkat. Ma nincs ennél sürgősebb feladat. Azok a kérdések, melyek ma az országgyűlést foglalkoztatják, jelentőség dolgában mind eltörpülnek ez egyetlen kérdés mellett. Érthetetlen do'og, hogy e téren mégsem történik semmi, holott minden egyes percnyi mulasztás kiszámíthatatlan károsodásával jár állami életünknek.

Mindenről gondoskodtunk, hogy állami életünket modern intézményekkel szereljük fel, törvényeket hozunk, szabályrendeleteket alkotunk, még a kocsikerek talpának a szélessége is meg van határozva; de magával a néppel, annak ezer anyagi bajával, testi és lelki szükségleteivel alig törődünk. Az önállóságot megadtuk neki, azután magára hagytuk őt, hadd birkózzék az élettel úgy, ahogy tud.

Még mindig lehetne módot találni, hogy a nemzet elvérzése be ne következék. Elsősorban nagyarányú parcellázásra és telepítésre van szükség, állami anyagi segítség mellett. Ezzel kapcsolatban a kisbirtok tehermentesítése, uzsoratórvény megalkotása, öntöző csatornák létesítése, a kerti gazdálkodás meghonosítása, a háziipar különféle nemeinek megkedveltetése, a baromfi-tenyésztés nagyban való üzése, mind olyan eszközök, amelyekkel jólétet és megelégedést varázsolhatunk a nép közé. Vármegyénkint és vidékenkint kell

kifürkészni, melyik mód volna a legalkalmasabb a kivándorlás megakasztására?

A vidék értelmiségére is nagy feladatok várnak. Helyi szervezeteket kellene alakítani a nép felvilágosítására, irányítására. Majd minden községben van annyi tanult ember, hogy ilyen helyi szervezetek megalakíthatók legyenek. Nemzeti munkának kell kijelenteni a népgondozó feladatok társadalmi támogatását és azonnal divatba jön a néppel való törődés. Hogy mire képes a társadalom összefogó ereje, azt megmutatta például a gyermekliga, amely hatalmas társadalmi szervezetté nőtte ki magát.

Meg kell tehát kezdeni a társadalom szervezését és meg kell kezdeni a kormányzat és törvényhozásnak is a nemzetmentés munkáját. Ha minden magyar ember megteszi a kötelességét, akkor néhány évtized alatt megszűnik a kivándorlás, sőt azok is visszajönnek, kik most a tengerentúlról gondolnak vissza akáclombos falujokra és a magyar hazára, melyet ők most is szeretnek és amely nekik nem tud kenyeret adni a megélhetésre.

R. L.

A nagybecskereki közig. tanfolyam.

— A jövő tanév. —

— június 17.

A nagybecskereki községi közigazgatási tanfolyam 1907/1908. tanévére a felvétel Nagybecskereken f. évi augusztus hó 26-31. között történik. Ezen idő alatt lehet jelentkezni, amely alkalommal a következők igazolandók:

Az, hogy az illető:

a) a főgimnázium vagy főreáliskola nyolc osztályát vagy ezen középtanodákkal egyenrangú más középfokú iskolát, vagy megfelelő katonai tanintézetet sikeresen végzett;

b) az iskolai tanulmányok befejezése után valamely község jegyzője (községi vagy körjegyzője), vagy rendezett tanácsú városi jegyző irodában mint aljegyző (segédjegyző, jegyzősegéd), jegyzője

A „TORONTÁL” tárcája.

D a l.

Szomszédomban nagy a vigság;
Esküvőjét épp ma tartják
Annak a hűtlen kis lánynak,
Kiért szívem majd meghasad

Kint bolygok az éjszakába'...
Felnéznek az égboltjára;
Az égboltja mindenféle
Csillagtáborral van tele.

Ó! Istenem, hogy ha mostan
Lehullna egy csillag nyomban:
Az volna az én csillagom,
Az lenne az én halálom!

Szomszédomban nagy a vigság,
Ide hallom a nótázást.
Ugyan kit is érdekelne,
Hogy egy csillag hull a földre!

Simonides Gyula.

A királyi ítélőszék nemes bírósága előtt lefolytatott perekben hozott ítéletek naplója.

— Adatok Torontálvármegye történetéhez —

Közi: Hegedűs János.

— A „Torontál” eredeti tárcája. —

Már félszázados könyv fekszik előttem. Filkovič Boldizsár megyei tb. főjegyző barátom ajándékából bírom ezt. A miként ő a könyvre feljegyezte „néhai Filkovič Boldizsár főszolgabíró magánirataiból” jutott hozzá.

Ez a tisztelt barátom által említett néhai Filkovič B. 1848 ik évben 3-ad izben választott meg a vármegye főszolgabírájának s magát, legalább az egykoru írások szerint, Filkovicnak

iria! Nevezett nagypapa volt az én tisztelt barátomnak. Ezen a réven juthatott hozzá az említett könyv is.

Kié volt egykor és ki írta a könyvet, sajnos nem lehet megtudni. Sem írója, sem birtokosa nem örökölte meg benne a nevét. Csupán nevezett barátom írt reá annyit, a mennyit fentebb említettem.

A könyv latinul van írva; szép kiállításban mind iparilag, mind írásművilég. Írálya könnyed, folyékony, de sok rövidítéssel, sőt néhol oly betűzetessel ami — lehet az akkori élt litteratusoknak nem okozott gondot és adott tápot a kétértelemsre — ma könnyen tévedésbe ejtheti az olvasót. Nem elég a latin nyelv bírása, de feltétlen szükséges az illető kor történelmének és jogszokásainak ismerete is.

Aki e könyvet írta, minden bizonynyal nagy tudású és műveltségű férfi lehetett s valószínű, hogy a „Regia Indria”-nak — mint ő írja — „hites jegyző”-je volt. Erre vall az egyes peres ügyeknek rövid szavakban való értelmes és helyes feljegyzése.

A mű nem hivatalos „Diarium”, hanem magánzorgalomból készült feljegyzés azon időből, amelyben az illető vagy tisztet viselt, vagy a közügyek iránt jobban érdeklődött. Nem is esetrő-esetre és napról-napra való feljegyzés ez, hanem ugylátszik egyfolytában készített mű s mint ilyen, nem hivatalos jellegű, hanem inkább irodalmi becű mű. És mert az említett pereket nem a maga hosszadalmasságában jegyzi fel, de rövid tömören a „coram J. S-la Regia Indria” „deci siones”-eit inkább történelmi mű és ez alapon oly forrásmunka, mely az akkori kor igen sok érdekes eseményére van hivatva új világot vetni.

A kor, amelyről ír, 1752-től 1762-ig terjed. Kezdi 1752. évi január 17-én Zmeskál Jánosnak Illés Pál elleni perében beadott felbuzéása sorsának ismertetésével és végzi „Haec ad

irnok, vagy jegyzőgyakornok legalább egy évi gyakorlatot töltött;

c) az állam hivatalos nyelvét szóval és írásban birja;

d) feddhetetlen előéletű.

A nagybecskereki községi közigazgatási tanfolyam mellett bentlakással egybekötött tápintézet van. A tápintézet 50 személyre teljesen be van rendezve. A tápintézetben vannak teljes fizetéses és kedvezményes helyek. Ágyneműről mindenki maga gondoskodik, szalmazsákot kap.

Teljes fizetéses hely havi 30 korona. Ezen kívül havi 20, 15 és 10 koronás, valamint 15 teljesen ingyenes hely van. Ezen havi díjazásért: lakás, fűtés, világítás, reggeli, ebéd és vacsora jár.

A tápintézeti vállalkozó köteles:

reggelire minden bennlakónak tejszékét megfelelő cukorral és zsemlyével adni;

ebédre három tál ételt, mely állhat: a) marhahús levesből, amelybe elegendő tesztaneműt, burgonyát, vagy hüvellyest kell befőzni; b) 15 dekagramm marhahusból megfelelő környezettel és mártással, vagy egy tányér vastagételből, 1/2 kiló sült hússal, vagy egy tányér paprikásból, benne főtt burgonyával vagy tésztaival; c) egy tányér sült vagy főtt tésztából;

vacsorára, ha délben két tál husétel volt, egy tányér sült vagy főtt tésztát, ha délben csak egy husétel volt, akkor 1/2 kiló sült húst, egy tányér felmelegített vastagétellel vagy ugyanannyi környezettel, esetleg salátával, vagy végül egy tányér paprikást (gulyást) benne főtt burgonyával kiszolgáltatni.

A tápintézet felett állandó felügyelet gyakoroltatik.

Az élelmezést a kirendelt előadó ellenőrzi.

A tápintézetbe való felvétel iránti kérvényeket célszerű még augusztus első napjaiban be-
küldeni Nagybecskerekre az igazgatóságához, hogy a beosztás kellő időben és az egyesek vagyoni viszonyainak megfelelően történhessék. Aki kedvezményes helyet akar elnyerni a tápintézetben, a bélyegtelen kérvényhez mellékelje a saját és szülei vagyoni viszonyait feltüntető községi bizonyítványt.

A tápintézetben külön tanuló terem áll rendelkezésre. A szegényebb sorsú ifjak az intézet nagy könyvtárából tankönyvekkel is ellátatnak, amelyeket azonban a tanév végével vissza kell szolgáltatni.

A tápintézetben elhelyezett növendékek az

majorem DEI gloriam S. G. Honorem* — mint írja a munka végén — 1762. ápril hó 22-én.

A munkát lapozgatva, meglevenél előttem a csak másfélszázados mult. Fájó érzés nyíll kereszttől keblemen és megbizonyosodva áll előttem, amit egykoru történészek és újabbkori kutatók munkái alapján teljes meggyőződéssel állítok, hogy ime nemcsak a nemzeti királyok alatt, de alig másfélszázaddal előbb is az ország azon része, melyet ma Torontálvármegyének nevezünk, nem szűkölködött a magyar közmérségben, s hogy a magyar családok mennyire otthon valának itten.

Csak röviden, innen-onnan véve a műben felsorolt pereskedő neveket, ilyen birtokosok voltak: báró Orczy Lőrinc, aki br. Haller Sámuellel, Urbanovszkyak, akik a Benyovszkyakkal, Nicky Ferenc, aki a Szénássyakkal, Sigrai György, aki a Balogokkal, Hajós Magdolna, aki Vajda Ferencel, Karcsány Mária, aki Semberger Károlylyal, Nagy István, aki Cserna Lászlóval, Turóczy Mária, aki a Cséry-családdal, Andrassy Zsigmond, aki a családjával, Horváth János, aki a Hányakkal, Bicskey Ferenc, aki a Benyiszky Tamással, Jeney Ferenc, aki Gordány Józseffel, Amade László örökösei „contra contem Zichy”, Lásas Gergely, aki Szegedy Ferencel stb. perlekedett.

Ha most hozzáveszem az okokat, amelyek miatt a perek folytak — tekintem az ítéleteket, melyek kimondattak, — figyelem a helyeket, a melyre az események vonatkoznak, oly hű tükre tárul előmbé az eddig alig ismert kornak, hogy e művet egy oly kodexnek kell jeleznem, mely megérdemelné, hogy nyomtatásban közrebozsátassék, ha ehhez volna oly áldozatkész irodalmi és történet kedvelő s a hazai történelem iránt annyira érdeklődő egyén és köztestület, mint volt fáradságot nem ismerő ismeretlen írója eme Filkovic (1) kodexnek.

intézet orvos részéről ingyenes gyógykezelésben részesülnek.

Az évi tandíj 40 korona, mely összeg fél-évenként 20-20 koronás részletekben előre fizetendő.

Aki tandíjmentességet kíván elnyerni, az iránti bélyegmentes kérvényét a saját és szülői vagyoni viszonyait feltüntető bizonylattal felszerelve nyújtsa be.

Jankó Agoston

alispán,
a nagybecskereki községi közigazgatási
tanfolyam igazgatója.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 1/2 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/4 órától 1/2 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délben gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

Június 24. Megyei áll. választmányi ülés.

Június 25. Fehér-kereszt közgyűlése.

Június 27. Rendkívüli megyei közgyűlés.

Július 8. Közig. biz. ülés.

— **Áthelyezések a csanádgyházmegyében.** Németh József főlsz. püspök Baktay János káplánt Gattajáról Oravicabányára, Faragó Mihály káplánt Zichyfalváról Szegedfelsőközpontira és Wetzler Mátyás káplánt Oravicabányáról Stajerlakra helyezte át.

— **Jóváhagyott alapszabályok.** A m. kir. belügyminiszter a tolvádiai férfi dalárda és a csóka-i függetlenségi olvasókör alapszabályait jóváhagyta.

— **Jegyzőválasztás.** Szerbnagyszentmiklóson szombaton délután segédjegyzőválasztás volt, amely alkalommal két segédjegyzőt választottak. És pedig megválasztották egyhangulag Richter Lajost és Dupák Károlyt. Azonkívül esküdtnök megválasztották szintén egyhangulag Oprea Alexát.

— **Tűzoltótanfolyam Nagybecskereken.** A Torontálvármegyei tűzoltószövetség f. é. július 15-étől kezdve nyolc napig tartó tűzoltó szaktanfolyamot rendez. A tanfolyam részletes föltételeit holnap közöljük.

— **Halálozás.** Az elhunyt Napholtz Rezső haláláról a család a következő gyászjelentést adta ki:

Özv. Napholtz Agostonné, szül. Schäffer Johanna úgy a maga, mint gyermekei, dr. Perisics Zoltánné szül. Napholtz Irén, Jenő és veje, dr. Perisics Zoltán, valamint az összes rokonság nevében fájdalomtól megtört szívvel tudatja, hogy hön szeretett fia, a jó testvér, sógor, nagybátya és rokon Napholtz Rezső f. évi június hó 15-én déli 12 órakor, életének 32-ik évében Budapesten hosszas betegség után elhunyt. A megboldogult hült tetemei folyó évi június hó 17-én, hétfőn d. u. 6 órakor fogtak a helybeli róm. kath. sírkert kápolnájában beszerteltetni és onnan a családi sírboltba örök nyugalomra tetetni. Az engesztelő szent miseáldozat folyó évi június hó 18-án d. e. 9 órakor fog a helybeli róm. kath. plébánia-templomban a Mindenhatóknak bemutatni. Nagybecskerek, 1907. június hó 15-én. Áldás és béke lengjen porai felett!

— **Gróf Batthyányi Tivadar köszönete.** A vasutaszövetség nagybecskereki kerülete folyó hó 9-én Bégaszentgyörgyön megtartott nyári mulatsága alkalmából lelkes hangú táviratban üdvözölte a szövetség elnökét gróf Batthyányi Tivadart. Gróf Batthyányi most következő levélben köszönte meg a kerület üdvözlését:

„Igen tisztelt kerületi elnök ur! Bégaszentgyörgyről hozzám küldött szives üdvözlésükért, fogadja kérem úgy igen tisztelt elnök ur, mint összes tagtársaim hálás és őszinte köszönetemet. Nagyon jól esett nekem, hogy most ép a legnehezebb küzdelmek napjaiban rólam oly szeretetteljesen megemlékeztek; ez erőt ad és buzdításul szolgál arra, hogy a vasutas társadalom érdekében továbbra is teljes lelkesedéssel dolgozzak. Igaz tisztelettel, őszinte híve Batthyányi Tivadar.”

— **Tűzoltói oktatófolyam a tanítók számára.** A „Magyar országos tűzoltószövetség” folyó évi augusztus hó 1-től ugyanazon hó 19-ig bezárólag a tanítók és községi jegyzők részére tűzoltó oktatófolyamot rendez Budapesten, melynek célja, hogy a tűzoltó tiszt állás betöltésére mindenben alkalmas öket neveljen. A felvehető hallgatók száma 50-ben van megállapítva. A részvételben való irásbeli jelentkezés határideje 1907. évi július hó 10-ike. A jelentkezés a magyar országos tűzoltószövetség elnökségéhez (Budapest, VII., Rákóczy-ut 38.) intézendő, mely alkalomkor bejelentendő az is, hogy vajjon a folyamodó ingyenes elszállásolásban részesülni óhajt-e és hogy mely vasuti állomáshól kiindulni kíván, mely vasuti irányt kívánja igénybe venni, hogy részére a vasuti kedvezményes jegy is kieszközölhető legyen.

— **Temetés.** Ma délelőtt 10 órakor helyezték örök nyugalomra élénk részvét mellett Dienstl Amáliát, Dienstl József cs. és kir. nyug. utász százados feleségét. A 75 éves matrona boldog és ideális házasságának 75-ik évében szenderült jobblétre hosszas betegség után. Az engesztelő szent miseáldozat holnap délelőtt 10 órakor fog megtartatni a róm. kath. plébánia templomban.

— **Társasvacsora.** Szombaton este a Nagybecskereki takaré- és előleg-egylet újonnan megválasztott igazgatósági, választmányi és felügyelőbizottsági tagjainak tiszteletére a kaszinó-vendéglőben társasvacsora volt. A vacsora, amelyen Franz J. L. vezérigazgató vezetésével az igazgatóság tagjai teljes számmal jelentek meg, a legkellemesebb hangulatban folyt a késő éjjeli órákig és az új tagokat számos tószttal köszöntötték fel.

— **Elmaradt népgyűlés.** Említettük, hogy a torontálmegyei szociáldemokrata pártvezetőség részéről az általános titkos választói jog érdekében tegnapi tervezett népgyűlést és körmenetet a rendőrség nem engedélyezte. Ennek folytán a gyűlés és a körmenet elmaradt s a pártvezetőség jövő vasárnapra igyekezik engedélyt szerezni a gyűlésre és a körmenetre.

— **A szegedi új főkapitány.** Mint Szegedről jelentik, Kelemen Béla főispán a tragikus végű Rainer József helyébe dr. Bókcsa Lajos ügyvédet, Hódmezővásárhely nyug. polgármesterét nevezte ki főkapitánynak.

— **Uj tanítónők és óvónők.** Tegnapelőtt fejezték be a józsefvárosi zárda tanítónőképző- és óvónőképző intézeteiben a vizsgálatokat igen szép sikerrel, amennyiben az összes jelöltek jó eredményel képesítették. Tanítónőkké képesítették a következők: Pekáry Helén, Szutter Vilma, Kolarov Róza, Krenyl Rudolfa, Vincez Matild, Alexics Róza, Kádár Ilona, Kun Juliska, Auber-mann Erzs, Schmidt Zsófia, Hintz Anna, Regenhöld Matild, Mittermeier Katica, Ivredé Irén, Lénárt Ida, Dietrich Ida, Fogarassy Kornélia, Pirkovics Ilona, Szida Stefánia, Lajos Irén, Csasznek Etel, Várady Aranka, Láng Irén, Ivestmann Irén, Brasch Alma, Milu Anyalka, Bakics Mária, Mihajlovics Róza, Dömök Jolán, Bordás Katalin, Klemann Irma, Beitz Katica, Laub Lujza, Kutny Vilma, Berkó Anna, Riesz Mária, Gokler Irma, Peschko Mária és Inczeta Mária. Óvónőkké képesítették 15-en, ezek közül 3 temesvári és pedig Remete Margit, Sáfary Lujza, Hubbauer Matild.

— **A Béga áldozatai.** Szomorú vége lett tegnap két fürdőző leányka könnyelműségének. Tegnap délután ugyanis egy két óra tájban Mátyás Mariska 15 éves és Gyergyó Anna 14 éves nagybecskereki varróleányok többed magukkal fürödtek a Bégában a Rosenfeld-uszoda közelében levő szabad fürdőhelyen. A két kis lány nagyon könnyelműen viselkedett a vízben s megfogva egymás kezét, mélyen bementek a folyóba. S noha a többiek óva intették, hogy jöjjenek vissza, mert baj lesz, a két kis vakmerő lány csak nem hallgatott az intő szóra, hanem vigan tovább lábalt a puha homokos talajon. Egyszerre csak elkapta az egyiket az örvény, a víz alá bukott és magával rántotta barátóját is, akivel összefogozva együtt hancurozott. Így aztán mindketten menthetetlenül áldozatul estek a hullámoknak, melyek még mielőtt megkísérlethették volna a mentést, csakhamar elsodorták őket. Mátyás Mariskát ma reggel kifogta egy halász és állítása szerint a másikat is látta fel-felbukkanni a vizen, de egymaga mindkettőt nem volt képes kihuzni. Most keresik a másik áldozatot is.

— **A nagyikinda—perjamosi vasút.** Nagyikindáról jelentik: A nagyikinda—perjamosi—aradi vasutvonal érdekeltisége tegnap városunkban a városháza közgyűlési termében a polgármester elnöklété alatt gyűlést tartott, melyen az érdekeltiség azon hírről foglalkozott, mely szerint az arad—csanádi vasut r.-t. hajlandó volna a vonalat teljesen ingyen, az érdekelt községek minden hozzájárulása nélkül kiépíteni. Az értekezlet kimondotta, hogy — bár a nevezett társaság még semmiféle konkrét ajánlatot nem tett, szívesen látja, hogy a községek megterheltes nélkül juttassak vasúthoz, mindazonáltal az arad—csanádival csak akkor lesz hajlandó tárgyalni, ha ez az előmunkálati engedélyt megszerzi. Addig is azonban, nehogy az ügy halasztást szenvedjen, a saját akcióját tovább folytatja. Ezután az értekezlet az ügyek vitelére és illetve a Zichy gróf által Perjamosra összehívott értekezleten leendő tárgyalás vitelére 5 tagu bizottságot küldött ki.

— **Szarvasmarha- és lódíjazás Bégaszentgyörgyön.** Bégaszentgyörgyön tegnap szarvasmarha- és lódíjazás volt, amely minden tekintetben kitünően sikerült. A díjazásról holnap számolunk be részletesen.

— **Hangverseny a rudolfsgnádak javára.** Szombaton és vasárnapon egy kis fővárosi művészársaság nyári hangversenyt tartott a Rózsa-szálló pompás kerthelyiségében a rudolfsgnádi árvizkárosultak javára. A művészársaság tagjai: Medgyaszay Vilma, Radó Aranka, Kovács Mihály és Huszár Károly a legjavát nyújtották művésztüknek s a nagy számu közönség mindkét este élénk tetszéssel honorálta a művészek előadását.

— **A törökbecsei Leiningen-szobor.** A Törökbecsén felállítandó gróf Leiningen-Westerburg Károly 48/49. honvédtábornok szobrára folyó évi május 11-ik felében befolyt:

Előljáróság Tiszaszentimre 270 korona, Előljáróság Kiskér 2—, Róm. kath. tanítónőképző Szeged 5—, M. kir. csendőrség Topolya 150. U. Nagy Sámuel főbíró Kunmadaras 1960, Novákovits Pater kir. főmérnök M.-Sziget 15—, Kondoros község 2—, Bánlaky Adorján Budapest 2—, Körjegyzőség Stridó 390, 2-ik csendőrszakasz parancsnokság Szombathely 645, Csizsár Zsigmond Szilágysomlyó 960, Kistokaj község közpénztára 2—, M. kir. dohánybevaltó hivatal Vasarosnamény 740, A miskolci kir. törvényszék elnöke 2—, Előljáróság Paptamási 2—, Szirma község közpénztára 3—, A nagybecskereki főgimnázium tanári kara 16—, Hittudományi Jánoshalma 5—, Előljáróság Kucora 3—, A m. kir. állami hidak igazgatósága Budapest 28—, M. kir. csendőrszparancsnokság Illésfalva —90, Hittudományi Tarcsl 5 korona. (Folyt. köv.)

— **Titokzatos gyilkosság.** A napokban Pavlov Szovra szerbkereszturi földmivest hajnalbába udvarán átvágott nyakkal halva találtak. Minthogy a holttest jobb markába kés volt szorítva, a községi előljáróság öngyilkosságot ádapított meg. A vizsgálóbíró, akinek bejelentették az esetet, gyanusnak találta a dolgot s azért Braun Gyula és Csillag Mihály orvosokkal felboncoltatta a holttestet. A boncolásnak meg is lett az eredménye. Az orvosok ugyanis egyértelműleg kijelentették, hogy az öngyilkosság esete ki van zárva. Ez ellen bizonyít ugyanis az, hogy a fej a törzstől majdnem teljesen el volt választva; öngyilkos ugyanis nem képes ilyen sebet önmagán ejteni. Ellenben megállapították az orvosok azt, hogy Pavlovot valaki meggyilkolta, s amikor már halva volt az áldozat, akkor erőszakolta a gyilkos a kezébe azt a kis fanyald bicskát, amelyet a nyomozás alkalmával még az áldozat markában találtak. A gyanu a Pavlov fiára irányul, aki már régebb idő óta folytonosan civakodott atyjával, a nyomozás azonban ez ideig semmi pozitív adatot nem talált a meggyilkolt Pavlov fia ellenében. A nyomozást a csendőrség erélyesen folytatja.

— **A verakedés vége.** Mint Tiszahegyesről jelentik, a múlt héten egyik este Rákini Száva összeveszett Rádu Misa odaváló cigánnyal. Verekedés közben Rákini két rántott és azt oly erővel döfte a cigány mellébe, hogy az vértől borítva összeesett s mire lakására szállították, meghalt. Rákini a csendőrség nyomban letartóztatta.

— **Öngyilkos fiu.** Billédén a múlt héten Kordos István 14 éves cselédü egy kötőfékből készült hurokkal az istállóban felakasztotta magát, mire észrevették, már nem volt benne élet. Hogy mi vihette az öngyilkosságra a fiut, azt nem tudják.

Sport.

A nagybecskereki vívóbajnokverseny.

— június 17.

Ritka szép sporteseményben volt része tegnap Nagybecskereknek.

Tegnap folyt le ugyanis nálunk a délmagyarországi kerületi vívóverseny, amely a magyar atlétikai szövetség által az országban rendezendő kerületi bajnokságok elsője.

A versenyen Délmagyarország legjobb vívói vettek részt s a verseny igen magas színvonalon állott, úgy hogy sport szempontból is igen fényes volt a nagybecskereki vívóbajnokverseny. Délmagyarország bajnokságát Gräber Géza, a zombori atlétikai klub tagja nyerte el, de a mi vívóink is elsőek voltak a sorban s ezáltal is kitünt kiváló kvalitásuk.

A verseny reggel 8 órakor kezdődött a gimnázium tornacsarnokában, míg a döntő küzdelem s az akadémia a színházban folyt le délután szépszámu előkelő közönség előtt, amely nagy érdeklődéssel nézte a versenyzők mérkőzését.

A jury elnöke Botka Béla főispán volt, a versenybíró elnöke pedig dr. Vinczehidly Ernő megyei főjegyző, a torontáli atlétikai klub

elnöke. A versenyre igen értékes és művészi kivitelű díjak kitzúve, amelyeket a verseny végeztével Botka Béla főispán, a jury elnöke osztott ki a győzteseknek.

A verseny eredménye a következő volt:

A versenyre 16 nevezés érkezett. A minősítési küzdelemben Guggenberger főhadnagy lett az első, kivül az első osztályba kerültek: Várkonyi, Láhner, Demeter, Gräber, Szekesán, Paleskó, Pavlovits, Weisz, Bielek, Keresztes, Thury, Mathias. Három csoportban mérköztek ezután a vívók, mely csoportokból a döntőbe kerültek a következők: Guggenberger, Láhner, Demeter, Várkonyi, Gräber, Szekesán.

Guggenberger verseny közben kilépett, így csak öten maradtak, kik közül érdekes és izgató küzdelem után Gräber Géza, a zombori atletikai klub tagja lett első, megnyerván a délmagyarországi bajnoki címet, a bajnoki aranyéremet szalagon és gróf Karátsanyi Jenő v. b. t. t., a verseny védnökének tiszteletdíját, egy remek ezüst szivardobozt.

Második Láhner Artur, a torontáli atletikai klub tagja, az ismert fővárosi vívó, aki jelenleg Torontálban működik. Megkapta a honvédelmi miniszter tiszteletdíját.

Harmadik Szekesán János, a pancsovai vívó-egylet tagja, aki dr. Vinczehidny Ernő tiszteletdíját nyerte.

A negyedik Demeter szegedi honvédszázados volt, aki a torontáli atletikai klub tiszteletdíját vitte el.

A becskerekai hölgyek díját Várkonyi József nyerte el. A minősítésért Guggenberger főhadnagy a Torontáli atletikai klub díját kapta.

Igen szép formát mutattak a versenyen Pavlovits Péter, a pancsovai vívó-egylet tagja, továbbá ifj. Thury Mihály és Bielek Vilmos, a torontáli atletikai klub tagjai.

A verseny után a színházban nagy közönség gyűlt össze az akadémia megszervezésére. Első sorban Armentáni Ede vívómester mutatta be tanítványait, akiknek haladása kitűnő bizonyítványa a mester jeles iskolájának. Az akadémia fénypontja Armentáni és Tóth vívómesterek vívó-assaut-ja. Szép küzdelmek voltak a következő assaut-ek: Tóth-Gräber, Nagy Sándor-Várkonyi, Guggenberger-Gräber, Tóth vívómester-Tasnády, Armentáni vívómester-Várkonyi. Az akadémian gróf Nákó tiszteletdíját Tasnády Endre nyerte, a régi vívógárdának ez a jeles tagja, aki a vívóverseny és az akadémia szép rendezése körül szerzett érdemeket.

A verseny után este a kaszinó helyiségeiben táncmulatság volt, amely pompásan sikerült s a megjelent szép leányok és asszonyok reggelizt tancoltak.

× **A temesvári galamblovóverseny.** Temesvárott tegnap a temesmegyei galamblovó-egylet szép sikerű galamblovó-versenyt rendezett. A verseny győztesei között volt Bánlaky András torontálmegyei árvaszéki ülnök, a jeles sportférfi, aki a temesmegyei hölgyek első díját nyerte.

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, június 17. (A „Torontál” ered. távirata.) A képviselőház ma délelőtt Rakovszky István elnöklésével ülésezett.

Az elnök előterjesztései során jelenti, hogy Jekelfalussy honvédelmi miniszter hat heti szabadságot kér a Háztól, amit a képviselőház meg is adott.

Azután a török beviteli értékvámok fölemeléséhez való hozzájárulásról szóló törvényjavaslat került tárgyalásra, amelyet általánosságban és részleteiben is elfogadtak.

Most folytatták a vasutas javaslatok vitáját, amelyet ma Bauer horvát képviselő kezdett el. Először magyarul beszélt, később azonban horvátul folytatta, kijelentvén, hogy a javaslatokat nem fogadja el.

Pop Csicsó István nemzetiségi képviselő szintén a javaslatok ellen szólt, többrendbeli elnöki figyelmeztetés mellett, miután minduntalan elkalandozott a tárgytól.

MIT IGYUNK?

hogyan egészségünket megóvjuk, mert csakis a természetes szénsavas ásványvizet erre a legbiztosabb óvszer.

A mohai Ágnes-forrás, mint természetes szénsavdús ásványvíz, föltétlenül tiszta, kellemes és olcsó savanyúvíz; dus szénsavtartalmánál fogva nemcsak biztos óvszer fertőző elemek ellen, hanem a benne foglalt gyógy-sóknál fogva kitűnő szere a legkülönbözőbb gyomor-, légcső- és húgyvezetési betegségeknek. 26 év óta bizonyosodott, hogy még ragadós betegségekkel is, mint typhus, cholera, megcímeltettek azok, akik külsőlegesen ivóvíz helyett a bakteriummentes mohai Ágnes-vízrel éltek. Legjelesebb orvosi szakintézetek által ajánlva. Számos elismerő nyilatkozat a forrás ismertető füzetében olvasható. Háztartások számára másféltől többet is tartalmazó nagyobb üvegekben minden kétes értékű mesterségesen szénsavval telített viznél, sőt a szódavíznel is olcsóbb; hogy az Ágnes-forrás vizét a leg-szegényebb ember is könnyen megszerezhesse, nagyobb vidéki városokban lerakatok szerveztettek, ugyanott a forrás leírásának ismertető füzetét ingyen kapható a forráskészítés. — Kapható minden fűszerüzletben és elsőrangú vendéglőben.

Igyunk mohai
Igyunk mohai
Igyunk mohai
Igyunk mohai

Mindazonáltal ő kibeszélhette magát s nem járt úgy, mint Zaharek horvát képviselő.

Zaharek ugyanis szintén messze elkalandozott a tárgytól, persze horvátul, sőt beszéde közben fölolvastat rendezett.

Az elnök többször figyelmeztette, hogy ne térjen el a tárgytól s ne olvasson, a figyelmeztetés azonban nem használt. Erre az elnök megvonta a szót Zaharektől, amit a horvátok nagy zajjal fogadtak.

Hosszu házszabályvita is keletkezett ebből, amelynek során Vlád Aurél és Popovics képviselők támadják az elnököt eljárásáért.

Az ülés élénk izgalom közben folyik.

Fejérváry a királynál.

Budapest, június 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, a király ma külön kihallgatást fogadta Fejérváry Géza bárót, aki megköszönte a királynak azt a megleghangu kéziratot, melyet az uralkodó hozzá mint a Mária Terézia-rend kancellárjához a rend fennállásának másfélszázados évfordulója alkalmából intézett.

A kihallgatáson együtt volt Fejérváryval unokája Gerliczy Félix báró, aki megköszönte a király nevében való legutóbbi doktorrá avatását.

A dobsinai Kossuth-szobor.

Budapest, június 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Dobsináról jelentik, ott tegnap leplezték le nagy ünnepességgel Kossuth Lajos szobrát. Az ünnepélyen megjelent Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter testvérével, Kossuth Lajos Tivadarral és Szerényi József államtitkárral. Részt vett azonkívül a leplezésen harminc képviselő is, valamint nagyszámu közönség.

Az igazságügyminiszter Iglón.

Budapest, június 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) Günther Antal igazságügyminiszter Iglóra utazott, hogy családját elkísérje Iglófűredre.

A horvát obstrukció.

Budapest, június 17. (A „Torontál” eredeti táv.) Parlamenti körökben most már nyilvánvaló, hogy a horvátok az obstrukció útjára tértek. Ugyanis az összes horvát képviselők föliratkoztak szólásra, ami obstrukciós szándékukat igazolja. A képviselőházban most nagy izgalmat kelt a horvátok eljárása s a képviselők tanácskoznak, hogy mit tegyenek a horvátok ellen.

Tolstói haldoklik.

Budapest, június 17. (A „Torontál” ered. táv.) Mint Szentpétervárról sürgönyzik, Tolstói Leó haldoklik s hozzátartozói félnek, hogy halála minden percben bekövetkezhetik. Ma elhitták már fiát is a haldokló nagy író betegágyához.

Az orosz дума.

Budapest, június 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) Szentpétervári sürgöny szerint a felosztatott orosz dumába az új választásokat a cár szeptember 14-ikére, az új дума összehívását pedig november 14-ikére tűzte ki.

Kömvések gyűlése.

Budapest, június 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) A budapesti kömvések szakegyletük felosztása miatt népes gyűlést tartottak, a melyen támadták a belügyminisztert s elhatározták, hogy érintkezésbe lépnek a többi szakszervezetekkel az általános sztájk dolgában.

ÁGNES-

forrást, ha gyomor-, bél- és légcsőhuruttól szabadulni akarunk.
forrást, ha a vesebajt gyógyítani akarjuk.
forrást, ha étvágyhiány és emésztési zavarok állanak be.
forrást, ha májbajoktól és sárgaságtól szabadulni akarunk.

Kedvelt borvíz!

Halálos szerelem.

Budapest, június 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) A városligetben tegnap este Marakovics Tivadar volt pénzügyőr és Pfeiffer Mariska nevű leány közösen öngyilkosságot követtek el, mert nem lehettek egymáséi.

Határidő-üzlet.

Budapest, június 17. (A nagybecskerekai Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:
Buza (októberre 1907.) . . . 20.72 — —
Rozs (októberre 1907.) . . . 17.96 — —
Zab (októberre 1907.) . . . 14.60 — —
Tengeri (júliusra 1907.) . . . 11.88 — —
Tengeri (májusra 1907.) . . . 11.80 — —

Közgazdaság.

Budapesti gabonatőzsde.

Budapest, 1907. június 17.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzése.

Buza	Kilós	100 kilogr. ára		Kilós	100 kilogr. ára	
		kor.-tól	kor.-ig		kor.-tól	kor.-ig
Tiszavidéki	75	—	—	79	20.05	20.30
Pestvidéki	74	—	—	78	19.50	19.80
Bánsági	75	18.90	19.30	79	—	—
Bácskai	75	19.—	19.35	78	19.70	20.—
Szerbiai	76	—	—	79	—	—

Egyéb gabonaneműek			100 kilogr. ára	
			kor.-tól	kor.-ig
Rozs	elsőrendű	—	15.40	16.70
”	középmínőségű	—	15.25	15.35
Árpa	takarmányárú l. r.	—	13.70	14.00
”	másodrendű	—	13.45	13.65
Köles	—	—	—	—
Zab	elsőrendű	—	15.45	16.00
”	középmínőségű	—	15.35	15.70
Tengeri	belföldi új	—	11.75	12.00
”	román vagy bolgár	—	—	—
”	cinquantin	—	—	—
Repece	káposzta	—	—	—

Dr. Brájjer Lajos távollétében a szerkesztésért felelős Somfai János.

Nyilttér.*

Rohitschi „Styria-forrás”

Gyógyhatású víz: gyomordaganat és görcsök, Bright-féle veselob, torok- és gégehurut, gyomor- és bélkataras, húgysav- és hólyagbántalmak, székrekedés és májbajok ellen.

Kitűnő gyógyszer! Orvosilag ajánlva!

Magyarországi forrástár:
Hoffman József Budapest, Báthory-utca 8.

(542b-2-2)

Lubi Erzsébet gyógyvíz

gyomorbetegségek minden neme ellen, ugyancsak torok, gége és hörgők idült hurutos állapotban kiváló sikerrel alkalmazhatók.

Megrendelhető a forrásbérletégnél

Szolva, (Bereg megye).

Telefon 42-155. Telefon 42-55.

Kapható

minden fűszer- és ásványvíz kereskedésben.

478-15.15

* E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a szerk.

871-3.1 Magyarszentmárton község előljáróságától.

Hirdetmény.

Közhirre tétetik, hogy Magyarszentmárton község határában gyakorolható vadászati jog

1908. évi január hó 1-től 1913. évi december hó 31-éig terjedő 6 (hat) évi időtartamra Magyarszentmárton községhezánál 1907. évi július hó 15-ik napjának d. e. 9 órájkor nyilvános árverésen haszonbérbe fog adatni.

A feltételek a körjegyzői irodában Óteleken a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Magyarszentmárton, 1907. évi jun. 10.

Községi előljáróság.

**Szabad kézből
eladó**

a melencei-utca 437. számú

= ház =

igen kedvező fizetési feltételek mellett.

Tulajdonos:
Nagybecskereki takarékpénztár.

(25-x.24)

3232. kig. sz. 1907.

570-3.1

Pályázati hirdetmény.

A nagyszentmiklósi járáshoz tartozó Porgány községben lemondás folytán megüresedett *szülésznői állásra* pályázatot hirdetek.

Évi fizetés 100, azaz száz korona. Első szülésnél 4 korona, a többi szülések-nél 2-2 korona díj jár.

Szegények ingyen kezelendők.

Pályázók a kellőleg okmányolt kérvényeiket *folyó évi július hó 30-áig* hivatalomnak küldjék be, mert a későbbben beérkező kérvényeket figyelembe nem veszem.

Nagyszentmiklós, 1907. június hó 11.

H a d f y,
főszolgabíró.

≡ Kötélárak ≡

zsinegek, zsákok, vitorla és ponyvavásznak, vízmentes ponyvák, halhálók, lóhálók, függőágyak és tornaszerek jutányosan és nagy választékban kaphatók

Csusner János,
kötélárugár és rövidáru nagykereskedőnél
Nagybecskereken.

489-30.12

A holnap kezdődő huzáshoz ajánlok eredeti második osztályu

**osztály-
sorsjegyeket.**

Egy nyolcad 4 kor., egy negyed 8 kor., egy fél 16 korona.

Lederer József,

bank- és bizományi üzlete

Nagybecskereken,

a szerb templom mellett. — Telefonszám 209-317-2.1

669/907. Torontálérzsébetlak község előljáróságától.

Pályázati hirdetmény.

Torontálérzsébetlak község jegyzői hivatalánál egy megbízható és különösen az **adóvégrehajtási teendők**

behajtása körül jártas egyén azonnal alkalmazást nyerhet.

Alkalmazási és fizetési feltételek a nevezett község jegyzőjénél megtudhatók.

Torontálérzsébetlak, 1907. június 14.

567-3.3

Pártay, jegyző.

1744/1907. sz. Törökbecse község előljáróságától.

Árverési hirdetmény.

Közhirre tétetik, hogy a község tulajdonát képező és felcserélendővé vált 2 db **községi mén**

a vármegye tek. törvényhatósági bizottságának utólagos jóváhagyása reményében 1907. évi június hó 25-én délelőtt 10 órakor a községhezánál nyilvános árverésen el fog adatni.

Az egyik 354 sz. Bükkösd nevű, 6 éves, világos pej; a másik Szt.-Mihálytelke 422. sz. vörös-sárga színű, 6 éves. Mindkettő a mezőhegyesi állami ménesből való, angol és arabs fajú.

Kelt Törökbecsén, 1907. évi június 11

Breitkopf s. k.,
jegyző.

Schreiber Antal s. k.,
bíró.

**Vérszegények és
gyermekágyasoknak**

legjobban ajánlható a

**kőbányai a la
bajor sör**

1 nagy üveg ára 44 fillér.

10 üveg vételénél házhoz szállítatik.

Kapható

Schager Nándor

fűszerkereskedésében

Nagybecskerek, Mária Terézia-u. 2005.

Telefon 209.

408-10.10

Vonatok érkezése és indulása
Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Érvényes 1907. május hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:
Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 33 p.
Pancsováról: délután 5 óra 40 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 15 p.; délután 5 óra 33 perc.
Szegedről: (motorkocsi) d. e. 9 óra 47 perc.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 48 p.

b) A nagybecskerek-bégapart pályaudvarra:
Zombolyáról, Verseczről, Alibunárról és Temesvárról: este 8 óra 05 p.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 p.
Pancsováról: reggel 8 óra 27 p.
Zombolyáról: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 23 p. este 7 óra 05 p.
Bégaszentgyörgyéről: (keskenyvágányu vonal) délután 4 óra 20 perc.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:
Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 10 óra 10 p.; este 6 óra 46 p.
Szegedre: (motorkocsi) d. u. 1 óra.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:
Zombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 35 p.
Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibunárra: reggel 3 óra 33 p.
Zombolyára: (keskenyvágányu vonal) reggel 3 óra 53 p. délután 5 óra 25 p.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 38 p.
Bégaszentgyörgyre: (keskenyvágányu vonal) délután 12 óra 20 perc.

Két teljesen elkülönített bejáratu

butorozott**szoba**

villanyvilágítással kiadó.

Deák Ferenc-utca 7. sz.

482-x.12

**Legdivatosabb csokrok és
koszorúk friss élő virágokból.**

Magastörzsű oltott rózsák
a legjobb fajokban. — Továbbá
nyiló cserepes virágok
jutányos áron kaphatók

Oláh Gábor
városi kertésznel,
Amerika-negyed
Bajza-utca 2138/8
(273-x.39)

HIRDETÉSEK

felvétetnek a

„TORONTÁL” KIADÓHIVATALÁBAN.

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál, Nagybecskereken.